

Mikor lesznek a romák saját boldogságuk kovácsai? Ezt a kérdést teszem fel minduntalan, mikor a szegénységgel és nyomorúsággal találkozom a szlovákiai roma telepeken. Évek óta keresem kérdésemre a választ. Ma már tudom, csak akkor lesz így, ha mi nem romák szívélyesen és igazi szeretettel ezt megengedjük nekik. Amikor szíveinkben igazi szabadságot adunk nekik, támogatni fogjuk a jószándékait és tetteiket. A szlovákiai romák egy gyerekre emlékeztetnek, akit a szülei a nagyszülei meg a többi családtag is pénzzel támogat. Pontos elképzeléssel arról, hogy a gyermek ezt mire fogja felhasználni. Ez az elképzelés viszont nincs összhangban azzal, mire vágyik az ő lelke és mire lenne szüksége a saját döntése alapján. Mi az eredménye ennek a szeretetnek és az ilyen adakozásnak? Minden ajándékkal bizonytalanabbá válik, mert az ajándékot megátkozva kapja. Amikor a pénzt a saját szükségletére költi, az adományozók azonnal tudtára adják, hogy csalódtak.

A kiadós segítség ellenére- a gyermek a vesztes. Nem bízik magában, oda esik ahova ő soha nem akart volna esni. A bizalom és a szabadság, az őszinte jókívánság, lelki segítség többet jelentene. Ennyit kapni elbizonytalanít, lealacsonyít és azt bizonyítja, hogy ő mennyire képtelen. Romákat mint a fent említett gyermeket abban kell támogatni, hogy észrevegyék mire képesek. Példát mutatni, segíteni abban, hogy a bemutatott példát elérjék és azt megelőzzék. Akkor lesznek a saját boldogságuk kovácsai. Romák a szél méltó gyermekei, akiknek mi levágtuk a szárnyaikat és láncra kötöttük őket, mint a kutyát. A romák mindig is büszkék voltak kovács mesterségük művészetére. Szelídítették vele a tüzet és a fémet. Szilárdan a talajon állva hűtötték a vasat a vízben. Romák a természeti elemek barátai a boldog pillanatok kedvelői. Hiszem, hogy megtalálják az utat az önmegvalósításukhoz. Most szándékosan nem mondtam, hogy a boldogságukhoz. Boldognak láttam őket olyan körülmények között is, amit

mások nem élnének túl. Sárban, koszban, hiányban, elutasításban, elítélésben, utálatban - tudtak gyönyörű dolgokat csinálni. Örülni a pillanatnak.

Roma probléma , ezzel a kifejezéssel operálnak sokan, sokan akarják megoldani, főleg ami a politikusokat illeti amikor nem tudják mit hogyan, sem azt hogy hova ,nem tudják a polgárokat mivel lefoglalni hát kihúzzák a „romakártyát“. Megkeverik a lakossági és az etnikai elveket aszerint, kinek, hogy felel meg. Lassan nincs olyan politikus aki a választási programjában ne oldaná a roma problémát. Az elmúlt néhány év alatt a probléma megoldására szó szerint ömlöttek a milliók, de mintha valami szitán estek volna át a pénz, a romáknak semmit nem adó pályázati pénzek eltűntek. Amennyiben mindez a pénz a tervezett helyére a telepekre és a romák javára lett volna befektetve, nem ilyen lenne a romák élete Szlovákiában. A médiákban ismétlődően megjelent romákat támogató összegekről szóló hírek által, egyetlen egy dolog nőtt. Mégpedig a nem romák averziója a romák felé. Ez pedig az irigységben gyökerezik, nem akarják látni az igazságok összefüggéseit, amik a történelembe nyúlnak vissza.

Aki a roma problémát akarja megoldani annak tudatosítani kellene ,hogy csak szegénységi probléma van. Mindegy ,hogy romáról vagy nem romáról beszélünk. Igaz,hogy szívesebben zdecináljuk a romát, őt ez hamarabb térdre is ejti . Fontosnak tartom mindig megemlíteni, hogy úgy tűnik ,hogy együttélésből kell vizsgáznunk. Romáktól meg kell tanulni a pillanatban való élest. Itt és most élni -nem halogatni semmit. Azzal foglalkozni, amit most csinálunk. Csomót kötni akkor, amikor a cipőnket kötjük be. Az ajtót bezárni, amikor a kulcsot fordítjuk el a zárban. Szeretni teljes szívvel ,mint amikor az iskolába induló gyermekünket simítjuk meg, és közben nem arra gondolni ,hogy gyűlésre megyünk vagy mi vár még ránk délelőtt.

Örökre belém ivódott egy kép, amit egy karácsonyi reggelen láttam az utcán. A szeméttárolóban turkáló anya mellett cipő nélkül harisnyanadrágban állt a kislánya. Fagyban, elvárásokkal mint ahogy más gyerekek állnak a karácsonyfa alatt . Leírhatatlan öröm volt az arcán mikor az anyja átadott neki egy műanyag megkárosodott rózsaszínű kerekű játékbabakocsit a konténerből. Nem tudom mennyire örültek a fehér gyermekek a drága ajándékaiknak azon a karácsonyon .Csak örülni és abban a pillanatban minden mást elfelejteni, hát ebben mesterek a romák. Ezt nekünk is meg kéne tanulnunk. (...)

Az én szüleim soha nem félemlítettek minket a romákkal. Ne nevéssenek.Tudják hányszor hallani az utcán, mikor nevetlen gyermekének azt mondja az anyja: “ Várj csak, oda adlak a cigányoknak!“ Előttünk soha nem beszéltek becsmérően a romákról, nem különítették őket el a többiektől. Igaz a falunkban nem éltek romák, a szomszéd faluban viszont igen .Bármi fölöslegessé vált otthon, mindig rájuk gondoltak és félretették a következő szavakkal: majd jön a seprűt készítő X asszonya , neki adjuk. Majd jön a vesszőfonó Y asszonya , övé lesz.

Mindig a nevükön szólították őket. Nálunk Šarišská Porubán – a Presovi járásban tisztelettel beszéltek róluk. Dolgos emberekként ismerték őket, akiket az udvarokba is beengedtek. Nem koldultak. Vagy az elvégzett munkájukért-felseperték az udvart, segítettek valamit, vagy az uraik által készített és általuk széthordott áruért kaptak ellenszolgáltatást. Minden háznál vettek tőlük évente legalább egy seprűt egy fából faragott gereblyét, nyelet, fonott kosarat. Azóta évek teltek el, az udvarok is megváltoztak. A fűvel vetett udvar sepréséhez nem kell a nyírfaseprű, a kosaraik helyett meg itt a kínai olcsó műanyag edény.

A mai gyerek meg azt sem tudja, mi az a gereblye, vagy nyél, előbb el kell magyarázni és meg kell neki mutatni. Azokért a munkákért pedig, amiket valaha a romák végeztek, most a fehérek verekednek. A világ gyorsan változik az embereknek sem idejük sem kedvük még azokkal sem foglalkozni akik közel élnek hozzá sőt, őket sem tekintik magukhoz közelállónak. Példaképp említeném Jarovnicét. A legtöbb romát összpontosító község Szlovákiában. A nem romák arról beszéltek mi volt ott a juttatásokat kifizetendő napokon. Senki sem magyarázta el a romáknak, nézd ezt mi így csináljuk. Tegyé félre élelemre, tegyé félre a gyerekeidre, tegyé félre a villanyra- mert ha nem így teszel akkor éhezni fogtok. Mindenki gondolta a magáét és megszólta őket. Nem segített nekik, nem adtak tanácsot. A szakadék romák és nem romák között csak nőtt. Aztán árvíz öntötte el a falut, főként a telepet sújtotta, emberéleteket követelt. Megmozdult az emberek lelkiismerete, többet segítettek és már nem ítélkeztek annyit. A község jól járt Jekaterina Grivnová gyermek-orvosnővel is. Mint nyugdíjas felajánlotta segítségét, azokkal dolgozni akikkel senki sem akart. A még jóformán gyermekkorú roma anyáknak nemcsak orvosuk, idősebb, okosabb asszonytársuk lett, aki tanácsolt de szidott is. Megtanította őket arra, amire még aktív dolgozó korában a nem roma anyákat tanította. Egyszer készségesen jótanácsot adni többet ér, mint tízszer készségtelenül segíteni.

Sokan átnéznék a román mintha nem is látnák őt, mintha nem is létezne. Mindazoknak akik fűszálnyi jót sem találnak a romákban és állítják, hogy egy startvonalról indulnak a nem romákkal én azt mondom "élje bele magát a roma helyzetébe és éljen meg vele egy napot az életéből, akkor majd megérti, hogy nem egyszerű emberséget együttérzést és szívéllyességet találni sötét bőrben, romaként.

(Szlovák nyelvről magyarra fordította: Varjú Katalin)

Mikor lesznek a romák saját boldogságuk kovácsai?

Írta: Daniela Obšasníková

2011. szeptember 04. vasárnap, 10:15 - Módosítás: 2011. szeptember 04. vasárnap, 11:05

Daniela Obšasníková Mgr./ Főszerkesztő-helyettese a szlovákiai Romano Nevo Lil-kultúr-társadalmi roma havilapnak.

Jogi tanulmányai befejeztével újságírással kezdett foglalkozni. Harminc éve dolgozik a járási újságnak és központi sajtónak. Néhány évet együtt dolgozott a szlovák rádióval, szlovák sajtóügynökséggel Forгатókönyv íróként dolgozik a szlovák televízióval. Büszkesége, hogy soha nem foglalkozott bulvárral. Húsz éve roma témával dolgozik az említett összlovákiai havilapban. Állítja, hogy a romák és a nem romák egymáshoz közelebb hozatalának eléréséhez, itt az ideje a nem romákkal foglalkozni Meg van győződve arról, hogy együttélésre vagyunk ítélve mégpedig jóban.